

Informační systémy a jejich specifika v oblasti veřejné správy

Zpracováno dle materiálu MV ČR

INS_2020_8. přednáška

Princip

Základní registry veřejné správy tvoří jádro eGovernmentu. Na tyto registry jsou přes informační systém základních registrů napojeny další tzv. agentově informační systémy veřejné správy. Základní data o obyvatelích, fyzických osobách, adresách a nemovitostech i přístupových právech jsou uložena na jednom místě a jakákoliv změna údajů (narození, úmrtí fyzické osoby, změna adresy právnické nebo fyzické osoby, vytvoření nebo zánik právnické osoby, změna přístupových práv k nějaké agendě atd.) je zapisována na příslušném místě pouze jednou. Změna údajů se pak projeví ve všech propojených informačních systémech. Každá fyzická osoba, která je uvedena v Registru obyvatel, má přidělen jednoznačný identifikátor fyzické osoby, tzv. Zdrojový identifikátor fyzické osoby (ZIFO), bezpečně uložený v tzv. ORG převodníku. V agentových informačních systémech je identifikátorem fyzické osoby tzv. Agentový identifikátor fyzické osoby (AIFO) – číslo, které identifikuje danou fyzickou osobu v daném agendovém informačním systému. V různých agentových informačních systémech má každá fyzická osoba různé identifikační klíče (různé AIFO). AIFO je ale pouhý číselný identifikátor – sám neobsahuje žádnou informaci o fyzické osobě.

Pokud agentový informační systém potřebuje propojit data s nějakým jiným informačním systémem (např. dotazem na agentový informační systém občanských průkazů zjistit fotografii fyzické osoby), musí tak učinit pouze přes služby informačního systému základních registrů (které informačnímu systému, má-li na takový dotaz právo, např. poskytnou AIFO dané osoby v informačním systému občanských průkazů pro zjištění fotografie apod.). Převod AIFO jednoho informačního systému na AIFO jiného informačního systému se provádí (v souladu s přístupovými údaji v Registru práv a povinností) v ORG převodníku. Tímto způsobem je možné řídit přístupy k základním registrům i propojování jednotlivých agentových informačních systémů, a zároveň tyto přístupy monitorovat.

Propojení informačních systémů se základními registry tak umožňuje důslednou ochranu dat i kontrolované sdílení dat.

Specifičnost informačních systémů veřejné správy

- V oblasti veřejné správy je vedeno velké množství informačních systémů.
- Informační systémy veřejné správy jsou souborem informačních systémů, které **slouží pro výkon veřejné správy**.
- Nepředstavují uzavřený projekt, je to spíše koncepce věcného obsahu a vazeb jednotlivých složek ISVS a současně soubor legislativních, technických a organizačních opatření.

Specifičnost informačních systémů veřejné správy

- *„Informačních systémů veřejné správy jsou stovky až tisíce, protože některé z nich se vlastně jako informační systémy netváří a jsou nazývány různými eufemismy nebo dokonce není ani výslovně uvedeno, že se nějaká evidence vést má, ale z kontextu zákona vyplývá, že to bez ní nejde.“* (Smejkal)
- Právní předpisy v ČR výslovně zmiňují 99 různých registrů ISVS a 76 různých registrů a evidencí vedených jinými subjekty. Některé mohou být vedeny souběžně st. správou i jinými subjekty (např. vinařská a vinohradnická evidence).

Specifičnost informačních systémů veřejné správy

- Specifičnost ISVS vyplývá z povahy veřejné správy jako takové.
- **Veřejná správa** obecně
 - je specifickým druhem účelové činnosti - specifický druh společenského řízení
 - sociální fenomén
 - charakteristikou dynamičnost, resp. adaptabilita
 - jedním z institucionálních (organizačních) nástrojů pro dosahování různě vymezených funkcí státu či samosprávného územního celku

Specifičnost veřejné správy

Specifičnost veřejné správy je konkretizována přiřazením:

- a) veřejnoprávního charakteru subjektu veřejného spravování (tj. nositele veřejné moci),
- b) objektu tomuto specifickému společenskému řízení, za něž jsou považovány „veřejné záležitosti“ legitimované „veřejným zájmem“,
- c) zákonným založením subjektu i objektu tohoto druhu společenského řízení, tzn. zásadu ústavnosti a zákonnosti (angl. rule of law).

Elektronizace a e-government

- **Státní informační a komunikační politika (e-Česko 2006)**, jeho definice jako: „transformaci vnitřních a vnějších vztahů veřejné správy pomocí ICT s cílem optimalizovat interní procesy. ... cílem je pak rychlejší, spolehlivější a levnější poskytování služeb veřejné správy nejširší veřejnosti a zajištění větší otevřenosti veřejné správy ve vztahu ke svým zákazníkům.“
- Strategie **Smart Administration** hledí na veřejnou správu jako na **hexagon**. Jeho jednotlivé vrcholy symbolizují prvky veřejné správy, které jsou klíčové pro její efektivitu. Jedním z nich je **technologie**, kam lze zařadit i informatizaci, či ICT. Jde o prostředek, který má usnadnit **styk s veřejnou správou**, ale také komunikaci **uvnitř veřejné správy** samotné.

9

Elektronizace a e-government v EU

- **Evropská agentura pro informační a síťovou společnost (ENISA)**
- [SIS - Schengenský informační systém](#)
- [VIS - Vízový informační systém](#)
- [CIS - Celní informační systém](#)
- [EURODAC](#) - systém pro srovnání otisků prstů žadatelů o azyl a některých kategorií ilegálních přistěhovalců
- Tzv. správní sítě: **EJN** (justiční síť), **ECN** (soutěžní síť),...

10

Elektronizace a e-government v ČR

- **Organizace:** Úřad pro státní informační systém - Úřad pro veřejné informační systémy - ~~Ministerstvo informatiky~~ – **Ministerstvo vnitra**
- **Rada vlády pro informační společnost**
- **Principy E-governmentu:**
 - 1. veřejná správa by měla získat data od osob jen jednou*
 - 2. osoby by měly mít k dispozici jedno kontaktní místo pro komunikaci s veřejnou správou*
 - 3. úřady obíhají data a ne občan*

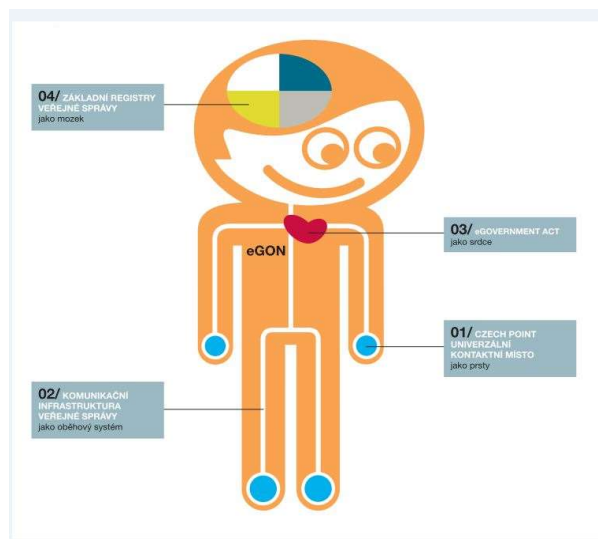
11

Nástroje e-governmentu

- **Nástroje E-governmentu:**
 - a) Tzv. **agendové (dílčí) informační systémy** (z. č. 365/2000 Sb.) – CEO, RSV, ...
 - b) **Elektronický podpis** (z. č. 297/2016 Sb.) + **eIDAS** (nařízení EU č. 910/2014)
 - c) **Portál veřejné správy** (z. č. 365/2000 Sb.)
 - d) **úřední deska** (elektronicky přístupná) (z. č. 500/2004 Sb.)
 - e) **CZECH Point** (z. č. 365/2000 Sb.)
 - f) **datové schránky + konverze** (z. č. 300/2008 Sb.)
 - g) **základní registry** (z. č. 111/2009 Sb.) – vzájemná propojenost VS
 - h) **Otevřená (open) data**

12

Symbol E-governmentu - Egon

Informační systémy veřejné správy

1. Tzv. agendové informační systémy

- Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, ve znění pozdějších předpisů
- **obecná právní úprava jednotlivých agendových informačních systémů**, které jsou ve veřejné správě a jejích jednotlivých odvětvích využívány.
- Využívány jako **zdroj pro základní registry** (staré údaje)

Informační systémy veřejné správy

2. Portál veřejné správy (<http://portal.gov.cz>) (§ 6f zákona č. 365/2000 Sb.), přístup do veřejné správy a k informacím – mj. **seznam datových schránek a právní předpisy**

3. Czech – POINT - „Český podací ověřovací informační národní terminál“ (§ 8a zákona č. 365/2000 Sb.) – **kontaktní místa veřejné správy – podání vůči SO/výpisy § 9/ověření § 9a**

- slouží jako asistované místo výkonu veřejné správy – **kontaktní místa veřejné správy – pošta, úřady, ...**
- umožňuje komunikaci se správními orgány prostřednictvím jednoho místa tak, aby „obíhala data, ne občan“
- Poskytuje zejména výpisy a ověřené údaje vedené v centrálních registrech

15

Czech POINTy jsou dostupné:

- na obecních a městských úřadech
- na pobočkách České pošty
- na pobočkách Hospodářské komory ČR
- na českých zastupitelstvích v zahraničí
- u vybraných notářů

Czech POINT

- výpis z katastru nemovitostí
- výpis z obchodního rejstříku
- výpis z živnostenského rejstříku
- výpis z rejstříku trestů
- výpis z rejstříku trestů pro právnickou osobu
- přijetí podání podle živnostenského zákona
- žádost o výpis nebo opis z Rejstříku trestů
- výpis z bodového hodnocení řidiče
- vydání ověřeného výstupu ze Seznamu kvalifikovaných dodavatelů
- podání do registru účastníků provozu modulu autovraků
- výpis z insolvenčního rejstříku
- datové schránky
- autorizovaná konverze dokumentů
- centrální úložiště ověřovacích doložek
- základní registry

17

Datové schránky

- **Datové schránky** (zákon č. 300/2008 Sb.) – elektronické úložiště sloužící k doručování a komunikaci
 - *Je-li datová schránka, doručuje se do datové schránky*
 - **Konverze dokumentů** (převedení dokumentu v listinné podobě do dokumentu obsaženého v datové zprávě nebo převedení dokumentu obsaženého v datové zprávě do listinného a zároveň ověření shody jejich obsahu a připojení ověřovací doložky)
1. Doručování k orgánu veřejné moci
 2. Doručování od orgánů veřejné moci
 3. § 18a – možnost uplatnění i pro soukromoprávní komunikaci (za úplatu)

18

Datové schránky

- Podání lze rovněž učinit prostřednictvím **DATOVÉ ZPRÁVY** adresované do **DATOVÉ SCHRÁNKY** SPRÁVNÍHO ORGÁNU (SO musí mít DS)
- § 18/2 zákona č. 300/2008 Sb. – jako by byl učiněn **písemně**
- **NSS sp. zn. 8 As 89/2011** „Úkon učiněný prostřednictvím datové schránky osobou oprávněnou či osobou pověřenou, která doložila své pověření, má podle § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, *stejně účinky jako úkon učiněný písemně a podepsaný, proto nemusí být podepsaný elektronickým podpisem ..., ani jej není třeba potvrzovat písemným podáním shodného obsahu či předložením jeho originálu*“

19

Datové schránky

- Dokument, který byl **dodán do datové schránky**, je doručen okamžikem, kdy se do datové schránky **přihlásí osoba**, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému dokumentu.
- **Nepřihlásí-li se do datové schránky** osoba ve lhůtě **10 dnů** ode dne, kdy byl dokument **dodán** do datové schránky, považuje se tento dokument za doručený posledním dnem této lhůty (to neplatí, vylučuje-li jiný právní předpis náhradní doručení) – **tzv. fikce doručení**
- Doručení dokumentu má stejné právní účinky jako **doručení do vlastních rukou**

20

Základní registry

- 1.registr obyvatel** – v tomto registru jsou vedeny údaje o občanech a cizincích, kteří mají povolen pobyt v České republice,
- 2.registr osob** – informace o právnických osobách a jejich organizačních složkách, podnikajících fyzických osobách a orgánech veřejné moci,
- 3.registr územní identifikace a nemovitostí** – informace o adresách, parcelách a budovách,
- 4.registr práv a povinností** – informace pro řízení přístupu k údajům ostatních základních registrů; zároveň v tomto registru vzniká základní přehled o agendách, které orgány veřejné moci provádějí; o občanech a právnických osobách jsou v tomto registru vedeny informace o rozhodnutích, která vedla ke změně údajů v základních registrech

21

Základní registry

- **Úřady jsou povinny využívat právě data ze základních registrů a nikoli je vyžadovat po občanovi.**
- V principu stačí jedna změna v registru, například při změně jména nebo místa trvalého pobytu, která se promítne i v ostatních registrech
- Vzájemná **propojenost základních registrů** mezi sebou navzájem
- **Presumpce správnosti údajů** obsažených v ZR (§ 4 odst. 4), **ochrana dobré víry**
- Nemožnost vyžadovat předložení/poskytnutí údajů, které jsou již **obsaženy v ZR** (§ 5)
- **Zpětná kontrola** subjektu údajů – má-li však DS (§ 14)
- Možnost požádat (§ 58) o **poskytnutí vedených údajů**

22

Otevřenost a transparentnost ve veřejné správě

- Veřejná správa je součástí **moci výkonné** a jako taková je součástí **veřejné moci**
- Zdrojem veřejné moci – občané (FO), proto mají právo **kontrolovat**, jak je veřejná moc ve sféře veřejné správy uplatňována
- Otevřenost a transparentnost jako **nástroje pro kontrolu veřejné správy**,
- Informování o veřejných záležitostech, omezení **korupce**, služební charakter, **důvěryhodnost**
- **Základ pro další participaci (účast veřejnosti)**

23

Otevřenost a transparentnost ve veřejné správě

- Ústavní pořádek (čl. 17/5 LZPS) **povinnost veřejné moci** (tj. i veřejné správy) **informovat o své činnosti**
- Tzv. Aarhuská úmluva (č. 124/2004 Sb.m.s.) – též nařízení EU, ve vztahu k životnímu prostředí
- **Soft-law:** Doporučení (81) 19 o přístupu k informacím v držení veřejné moci, Doporučení (2002) 2 o přístupu k úředním dokumentům, Doporučení (2007) 7 o dobré veřejné správě
- Registr smluv, zákon č. 340/2015 Sb.

24

Svobodný přístup k informacím

- Zákon č.106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- tzv. „informační zákony“, realizace LZPS
- Povinné subjekty („kdo“) – **povinnost** poskytovat informace
- Informace **ex offo** (**zveřejňování informací**) * informace na základě žádosti (**poskytování informací**)

25

Svobodný přístup k informacím

- **Žádost** o poskytnutí informace (i e-mailem) - neformálnost
- **Poskytne do 15 dnů** * rozhodne o odmítnutí
- Pokud je nečinný – **stížnost** (u 123/1998 Sb. - tzv. fikce negativního rozhodnutí)
- Lze se odvolat proti rozhodnutí
- Možný **soudní přezkum** – soud může nařídit poskytnutí informací (správní soudnictví)

26

Registr smluv

- státní a veřejnoprávní instituce, územně samosprávné celky, státní podniky, právnické osoby, v nichž má většinovou majetkovou účast stát nebo územní samosprávný celek a další instituce
- od **1. 7. 2016** povinnost zveřejňovat nově uzavírané smlouvy s plněním nad 50 tis. Kč bez DPH v registru smluv
- Smlouvy musí být publikovány v otevřeném a strojově čitelném formátu včetně metadat.
- **Registr smluv je informačním systémem**
- **Od 1. 7. 2017 je zveřejnění v registru smluv podmínkou účinnosti těchto smluv.**
- Smlouvy je nutné v registru smluv uveřejnit bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 dnů od jejich uzavření.

27

Diskrétnost a ochrana osobních údajů ve veřejné správě

- **Čl. 10/3 LZPS – ochrana soukromí a osobních údajů**
- Obecné nařízení o ochraně osobních údajů č. 679/2016 a Směrnice č. 680/2016 (pověřené osoby pro ochranu osobních údajů) – [Nařízení \(EU\) 2016/679 \(GDPR\)](#), **účinné od 25. 5. 2018**
- <https://www.uoou.cz/gdpr/ds-3938/p1=3938>
- Doporučení (91) 10 o sdělování osobních údajů
- **Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů**
- Ochrana osobních údajů nejen u **správních orgánů**, ale i **FO a PO (i na soukromoprávní subjekty)**

28

Diskrétnost a ochrana osobních údajů ve veřejné správě

- **Osobní údaj** – jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu a lze jej posléze identifikovat (RČ, jméno + příjmení,...)
- **Citlivý údaj** – osobní údaj, který vypovídá o subjektu (široké pojetí)
- **Zpracování osobních údajů** – shromažďování, uchování, používání,

29

Státní správa a dozor v oblasti ochrany osobních údajů

- **Úřad pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ)**
- Ústřední správní úřad (zákon č. 2/1969 Sb.), nezávislý orgán
- **Předseda, inspektoři** (jmenováni PR na návrh Senátu) a kontrolující (ostatní zaměstnanci)
- Provádí **dozor** nad dodržováním právních předpisů a povinností při zpracování osobních údajů.
- Vede **registr povolených** zpracování osobních údajů.
- Přijímá **podněty a stížnosti** občanů na porušení zákona.
- Poskytuje **konzultace** v oblasti ochrany osobních údajů.

30

Evropský inspektor ochrany údajů

- Orgány a instituce EU **zpracovávají osobní údaje občanů**
- **Dohlíží** na zpracování osobních údajů ze strany orgánů EU a kontroluje, zda jsou dodržovány příslušné předpisy týkající se ochrany soukromí.
- Orgánům a institucím EU **poskytuje poradenství** ke všem aspektům zpracování osobních údajů, souvisejících politických oblastí a právních předpisů.
- **Vyřizuje stížnosti** a provádí šetření.
- **Spolupracuje s vnitrostátními orgány** zemí EU a zajišťuje tak jednotný přístup k ochraně údajů.
- **Sleduje** nové technologie, které mohou mít na ochranu údajů dopad.

31

Evropský inspektor ochrany údajů

- **Inspektor a zástupce inspektora** jsou jmenováni na 5leté funkční období. Mohou být zvoleni i opakovaně. Každodenní činnosti zajišťují **dvě oddělení**.
- [Oddělení pro dohled a prosazování](#) – **vyhodnocuje dodržování ochrany údajů** ze strany orgánů a institucí EU.
- [Oddělení pro politiku a konzultace](#) - **radí normotvůrcům EU v záležitostech týkajících se ochrany údajů v řadě oblastí politiky a v souvislosti s návrhy nových právních předpisů.**

32

Evropský inspektor ochrany údajů

- Orgány a instituce EU nesmí zpracovávat osobní údaje týkající se
- **rasového** či **etnického původu**
- **politických názorů**
- **náboženského vyznání** ani **filosofických postojů**
- **odborové příslušnosti**.
- Nesmí zpracovávat ani údaje o **zdraví** či **sexuální orientaci**,
- **Stížnost**, věc **prošetří** a oznámí, zda se stížností souhlasí, a pokud ano, jak situaci řeší

33

Povinnosti a práva při zpracování osobních údajů

- Práva a povinnosti při zpracování osobních údajů - **pouze se souhlasem (výjimky)**
- Zabezpečení osobních údajů
- Likvidace osobních údajů
- Předávání do jiných států
- Kontrola – správní delikty

34

Literatura- zdroje

- Smejkal, V.: Informační systémy veřejné správy ČR. Praha: VŠE 2003
- V. Smejkal et al. Právo informačních a telekomunikačních systémů. Praha: C.H.Beck 2004
- Zákon č. 106/1999 Sb.
- Zákon č. 101/2000 Sb.
- <http://portal.gov.cz>
- <http://www.szrcr.cz>
- <https://www.datoveschranky.info>
- <https://www.uoou.cz>
- <http://www.mvcr.cz/egovernment.aspx>
- <http://www.czechpoint.cz/web>

35

Zdroje - ochrana osobních údajů

- **Ústavní základ ochrany osobních údajů**
- [úmluva Rady Evropy č. 108](#) z roku 1981
- [článek 8](#) Charty základních práv EU
- [článek 16](#) Smlouvy o fungování Evropské unie
- [článek 7](#), [10 odst. 3](#) a [13](#) Listiny základních práv a svobod
-
- **Obecné předpisy ochrany osobních údajů**
- zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník
- nařízení Evropského parlamentu a Rady [2016/679](#) (GDPR)
- zákon č. [110/2019](#) Sb., o zpracování osobních údajů

Konec

Teorie správního práva a VS

obecná "správa" - *Pražák*:

"činnost sledující záměrně nějaký cíl nebo ... činnost nesoucí se za trvalým účelem řídit ty které záležitosti "

Pomahač: jde o řídicí činnosti, a to činnosti záměrné, účelové, kontinuální a organizované

Teorie správního práva a VS

Typ správy/ rozlišovací hledisko	Veřejná správa	Soukromá správa
Hledisko teleologické (účelu)	Veřejný zájem	Soukromý zájem
Organizační	Orgány veřejné správy	Soukromá aktivita
Funkční	Výkon veřejné správy	Soukromé záměry a cíle
Mocenské	Veřejná moc (veřejné právo)	Rozhodování individua (soukromé právo)

VS a SP: Stillman - 1/2

- generalizace definic VS - jednotlivé přístupy ji identifikují s ohledem na následující:
- (1) je exekutivní složkou státní moci (která nicméně souvisí v důležitých směrech se složkou státní moci legislativní a justiční);
- (2) je subjektem formulujícím a implementujícím veřejné politiky;
- (3) je subjektem, který ve své činnosti zahrnuje významný rozsah problémů týkajících se lidského chování a kooperačních snah lidí;

VS a SV: Stillman - 2/2

- (4) je subjektem, jehož činnost může být v několika směrech odlišována od soukromé správy;
- (5) je subjektem produkujícím veřejné statky;
- (6) je subjektem zakotveným v právu a současně subjektem vykonávajícím právo.

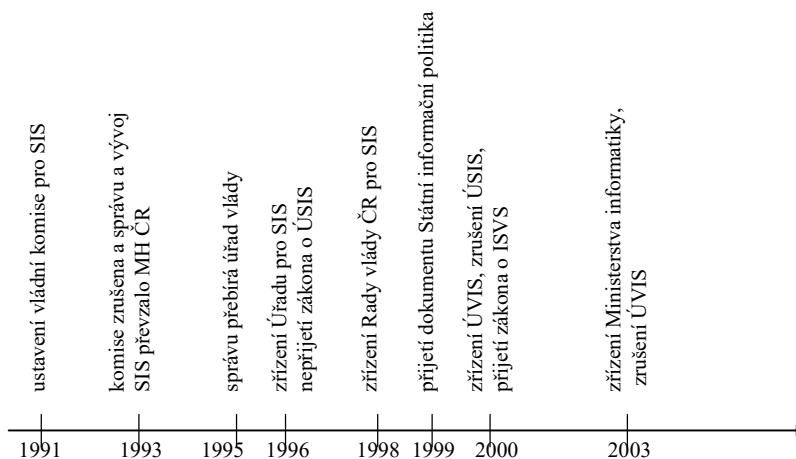
3. IS veřejné správy v ČR

Problematika ISVS nebyla až do konce roku 2000 žádným obecným zákonem upravena.

Existovaly jen speciální zákony upravující případy konkrétních tzv. registrů - např. katastru nemovitostí (č. 344/1992 Sb.) či statistické zjišťování (zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě) apod.

„Stále se - bez podložení právní úpravou - hovořilo o nutnosti vybudovat jednotný, jediný a „všeobjímající“ Státní informační systém, ale z mnoha důvodů (např. i kvůli možné zneužitelnosti) k tomu nikdy nedošlo.“ (Smejkal)

Historie budování Informačního systému v ČR po roce 1989

a) Pár poznámek k historii ISVS

Slabý ÚSIS, silné resorty - „samozřejmě vyhovovala většině ministerstev, které chtěly utrácet peníze za informatiku podle svých představ a neměly zájem, aby jim do toho někdo mluvil, natož úřad tak podceňovaný, jakým byl ÚSIS. Ponechání odpovědnosti v rukou jednotlivých správců informačních systémů vedlo k tomu, že nebylo možno (a prakticky nelze ani doposud) považovat jednotlivé informační systémy orgánů veřejné správy za jednotný, provázaný a kooperující celek.“ (Smejkal)

Pár poznámek k historii ISVS

ÚŘAD PRO VEŘEJNÉ INFORMAČNÍ SYSTÉMY – první orgán, který měl zákonné pravomoci pro tvorbu standardů a přípravu záměrů pro budování ISVS a byla mu dána pravomoc ukládat sankce za jejich porušování. Měl také právo vynutit, což u jeho předchůdců neexistovalo.

Činnost tohoto úřadu převzalo MINISTERSTVO INFORMATIKY ČR, které započalo svoji činnost od 1. 1. 2003 - **ústředním orgánem státní správy pro informační a komunikační technologie, pro telekomunikace a poštovní služby**. vzniklo sloučením dosavadního ÚVIS, Úseku telekomunikací, poštovních služeb a informačních systémů Ministerstva dopravy ČR a Odboru elektronického podpisu a bezpečnosti dat Úřadu pro ochranu osobních údajů.

b) Současná podoba IS veřejné správy v ČR

Definice zákona č. 365/2000 Sb.:

a) **informační činností** = získávání a poskytování informací, reprezentace informací daty, shromažďování, vyhodnocování a ukládání dat na hmotné nosiče a uchovávání, vyhledávání, úprava nebo pozměňování dat, jejich předávání, šíření, zpřístupňování, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace dat ukládaných na hmotných nosičích. Informační činnost je prováděna správcí, provozovateli a uživateli informačních systémů prostřednictvím technických a programových prostředků;

Definice ISVS

b) **informační systém** = funkční celek nebo jeho část zabezpečující cílevědomou a systematickou informační činnost.

Každý informační systém zahrnuje data, která jsou uspořádána tak, aby bylo možné jejich zpracování a zpřístupnění, a dále nástroje umožňující výkon informačních činností

Klasifikace IS veřejné správy

Podle způsobu jejich založení

- a) jejich vedení vyplývá z výslovného zákonného zmocnění,
- b) jejich vedení vyplývá z teleologického výkladu zákona, bez výslovného zákonného zmocnění,
- c) zmocnění dávají předpisy nižší právní síly (podzákoné normy),
- d) zmocnění vůbec neexistuje.

Podle subjektu veřejné správy

informační systémy subjektů

a) státní správy

- IS ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy
- IS nižších složek státní správy (krajů a obcí)

b) samosprávy

- IS krajů a obcí,
- IS zájmové samosprávy.

(v ČR tzv. smíšený systém veřejné správy)

Základní informační systémy veřejné správy

Prvotním zdrojem určitých informací REGISTRY.

Za základní registry veřejné správy se považují ty, kde:

1. jde o prvotní evidenci důležitých údajů,
2. jsou rozsáhle využívány při výkonu veřejné správy a moci,
3. s nimiž pracuje většina ostatních informačních systémů veřejné správy,
4. a jejichž údaje jsou přebírány ve značné míře i soukromoprávními subjekty.

Registry a jejich současná podoba

V současné době je zcela odděleně vedena řada těchto základních registrů, mezi které lze zahrnout především:

- evidence obyvatelstva,
- matrika,
- živnostenský rejstřík,
- obchodní rejstřík,
- katastr nemovitostí atd.

Údaje v nich se nacházející jsou značně roztříštěné a nepřehledné. Nejmarkantnější v oblasti podnikatelské sféry, kdy existuje řada samostatných registrů.

Registry a jejich současná podoba

- a) OBCHODNÍ REJSTŘÍK vedený podle zákona č. 513/1991 Sb. rejstříkovými soudy, který je veřejným seznamem;
- b) ŽIVNOSTENSKÝ REJSTŘÍK vedený podle zákona č. 455/1991 Sb. živnostenskými úřady, který je pouze v rozsahu stanoveném tímto zákonem veřejným seznamem;
- c) REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ (RES), vedený Českým statistickým úřadem, který je podle zákona č. 89/1995 v rozsahu stanoveném tímto zákonem, veřejným seznamem;
- d) SEZNAM PLÁTCŮ DANĚ Z PŘIDANÉ HODNOTY A SPOTŘEBNÍCH DANÍ vedený finančními orgány na základě zákona č. 337/1992 Sb.
- e) evidence STŘEDISKA CENNÝCH PAPÍRŮ (SCP) o majoritních majitelích akcií a dalších údajích, jejichž veřejnou dostupnost ukládá zákon č. 591/1992 a § 183d obchodního zákoníku.

Za základní informační systémy potřebné pro výkon veřejné správy se obecně považují:

- (1) IS o obyvatelích,
- (2) IS o právnických osobách,
- (3) IS o ekonomických subjektech,
- (4) IS o území.

Ve stávajících podmínkách ČR je vedení těchto základních informačních systémů týkajících se výše uvedených subjektů práva roztrženo na řadu překrývajících se nebo naopak nedotýkajících se registrů.

Byla navržena následující struktura základních registrů:

- a) základní registr obyvatel
- b) základní registr ekonomických subjektů (ekonomických jednotek)
- c) základní registr územní identifikace a nemovitostí

ZÁKLADNÍ REGISTR OBYVATEL

Má obsahovat údaje o obyvatelích v souladu se zákonem č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů, a to jak o občanech, tak o stanovených kategoriích cizinců. Gestorem je MV ČR (na základě zákona 2/1969).

Existují 3 stupně vedení tohoto registru:

- a) ohlašovny - obecní a městské úřady, městské obvody či městské části,
- b) „okresní“ (městské) evidence – magistráty, města III.stupně,
- c) ústřední evidence - MV ČR (odbor spojení a informatiky).

Data v registru obyvatel:

- *identifikační údaje* - rodné číslo, jméno, příjmení, rodné příjmení,
- *osobní údaje* - datum narození, místo nar., pohlaví, rodinný stav, státní příslušnost, datum úmrtí,
- *lokační údaje* - adresa trvalého pobytu, adresy přechodných pobytů,
- *údaje o příbuzných* - rodné číslo, jméno a rodné příjmení otce, matky, partnera a dětí.

Přístup do registru je možný pouze na základě zákonného, či smluvního oprávnění. Vybrané informace na webové stránce MV ČR <http://www.mvcr.cz/statistiky/cro/cro.htm>

b) ZÁKLADNÍ REGISTR ÚZEMNÍ IDENTIFIKACE A NEMOVITOSTÍ

Cílem sjednotit existující data v oblasti nemovitostí, územních a adresních prvků (jednotek) a zajistit pro oblast státní správy správná, platná a jednotná data, která budou centrálně aktualizována a vedena.

Na tuto centrální část systému budou napojeny jednotlivé resortní a další informační systémy veřejné správy, které budou využívat těchto základních údajů. Dále bude sloužit registr jako základní zdroj informací o území a nemovitostech pro všechny informační systémy, tj. i mimo státní a veřejnou správu.

ZÁKLADNÍ REGISTR ÚZEMNÍ IDENTIFIKACE A NEMOVITOSTÍ

Vzniká postupným sloučením dvou stávajících registrů:

- Katastru nemovitostí (ČÚZK) a
- Územně identifikačního registru (MMR ČR).

Katastr nemovitostí představuje nejdůležitější registr, jež se vztahuje k entitě území. Gestorem je Český úřad zeměměřičský a katastrální.

K nahlížení je katastr ZDARMA k dispozici na

<http://nahlizenidokn.cuzk.cz/> Plný přístup do katastru je

možný pouze jako placená služba na

<http://katastr.cuzk.cz/index.jsp>.

Účelem Územně identifikačního registru

je sjednocení způsobu územní identifikace prvků
v ostatních registrech.

Je k dispozici na stránkách Ministerstva pro místní rozvoj ČR
<http://www.mmr.cz/>. Případně je také v podobě UIR-adres
na Ministerstvu práce a soc. věcí ČR
<http://uiradr.mpsv.cz/uir/default2.asp>. Nebo (ověřování
adres) je možné na <http://www.mvcr.cz/adresa/index.html>.

ZÁKLADNÍ REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ (RES)

Vedení RES je zákonem 89/1995Sb., o státní statistické službě
uloženo Českému statistickému úřadu.

Má obsahovat údaje o těchto subjektech:

- všech právnických osobách, včetně krajů a obcí,
- organizačních složkách právnických osob, pokud mají právní subjektivitu
a jednají vlastním jménem (organizační jednotky občanských sdružení),
- organizačních složkách státu, pokud jsou účetní jednotkou,

*RES

- veřejnoprávních korporací, pokud vystupují v právních vztazích svým jménem a nesou odpovědnost z těchto vztahů vyplývající,
- fyzických osobách, které mají postavení podnikatele podle obchodního zákoníku a jsou zapsané v evidenci podle zvláštního předpisu,
- dalších fyzických osobách, které podle zvláštního zákona provozují podnikatelskou činnost (např. zákon č. 527/1990 Sb. o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, zákon č. 529/1991 Sb. o ochraně topografií polovodičových výrobků),
- zahraničních osobách a organizačních složkách zahraničních osob, pokud jsou zapsány v obchodním rejstříku.

*RES

V současné době vstupují do registru data ze 3 zdrojů:

- živnostenské rejstříky,
- obchodní rejstříky,
- data přímo z ČSÚ.

Živnostenské úřady a IS

V současné době existuje 242 živnostenských úřadů (205 obecních, 14 krajských, 22 úřadů pověřených městských částí hl. m. Prahy a Živnostenský úřad ČR, jehož působnost vykonává, ve smyslu kompetenčního zákona, Ministerstvo průmyslu a obchodu).

Živnostenské úřady pracují v současné době zcela odděleně, informace o podnikatelských subjektech nesdílejí. Na zpracování agendy se používají dva různé informační systémy na živnostenských úřadech a třetí na Ministerstvu průmyslu a obchodu.

Údaje vyplněné na jednotlivých úřadech nejsou mezi úředníky sdílené, a to způsobuje nejednu komplikaci a časové prodlevy při zakládání živností.

Administrativní registr ekonomických subjektů (ARES)

ARES zpřístupňuje údaje z

- obchodního rejstříku (OR),
- živnostenského rejstříku (RŽP),
- registru ekonomických subjektů (RES),
- ze seznamů plátců daně z přidané hodnoty a spotřebních daní,
- údajů Střediska cenných papírů (SCP) o majoritních majitelích akcií a dalších údajích.

Dostupný je tento IS prostřednictvím webových stránek MF ČR

<http://www.info.mfcr.cz/ares/ares.html>

Ministerstvo financí (www.mfcr.cz) je dále ještě gestorem především těchto IS:

a) ADIS (Automatizovaný daňový informační systém)

Je technickou podporou daňové správy.

b) ARIS (Automatizovaný rozpočtový informační systém) -
informatické funkce pro průběžné hodnocení plnění příjmů a výdajů veřejných rozpočtů a organizací pracujícími s veřejnými prostředky.

Nezastupitelnou funkci v systému ARIS má účelový registr organizací označený zkratkou RARIS.

Ministerstvo práce a sociálních věcí (www.mpsv.cz)

provozuje dva základní systémy

a) IS na úseku zaměstnanosti

- slouží pro řízení úřadů práce
- pro soustavné sledování a vyhodnocování situace na trhu práce
- vytváří podklady pro koncepci státní politiky zaměstnanosti

b) IS státní sociální podpory - uveden do provozu

1. října 1995 (jeho poslání je vymezeno zákonem 115/1995 Sb.). Tento systém plošně pokrývá celou ČR a zabezpečuje přiznávání a výplatu dávek.

Nový Integrovaný informační portál MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí v roce 2004 zintenzívnilo práci na novém Integrovaném informačním portále MPSV. Ten získal v prosinci novou podobu a to v oblastech týkajících se problematiky zaměstnanosti, evropských služeb zaměstnanosti EURES a v oblasti Státní sociální podpory, která byla v loňském roce přičleněna k úřadům práce.

Portál je možné nalézt zde <http://portal.mpsv.cz>. Kromě klasického způsobu připojení k internetu je možné bezplatně také využít samoobslužné systémy, nově instalované na úřadech práce.

Portál veřejné správy ČR

- informační systém vytvořený a provozovaný se záměrem usnadnit veřejnosti dálkový přístup k informacím veřejné správy, které jsou pro ni potřebné

Účelem projektu je podle Ministerstva informatiky:

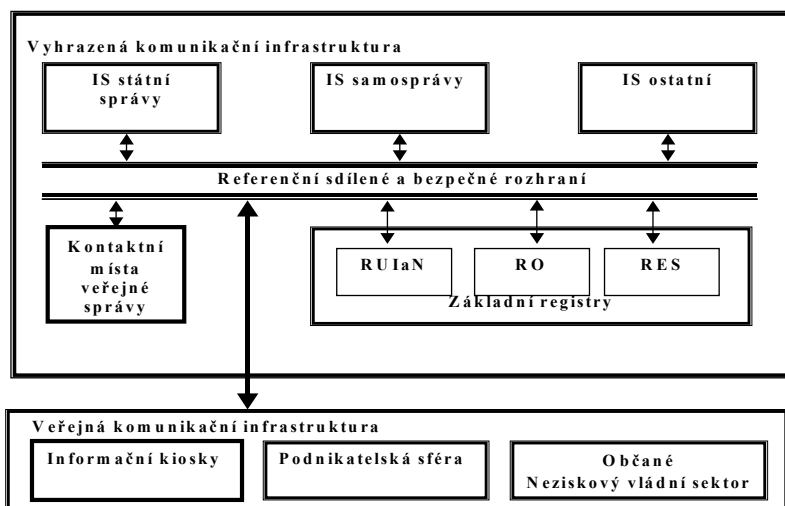
- Poskytovat fyzickým i právnickým osobám dálkový přístup ke kompletním informacím a službám jednotlivých institucí veřejné správy.
- Zpřístupnit celé veřejné správě její znalosti, fakta a záznamy.
- Zvýšit efektivitu a autoritu veřejné správy.
- Posílit důvěru občanů ve veřejnou správu.
- Umožnit státní správě vystupovat jako integrální organizace.

ČSSZ a Portál veřejné správy

ČSSZ začala ve svých záměrech a koncepcích využívat Portál veřejné správy. Reaguje na novou povinnost zaměstnavatele - platnou od 1. 1. 2004 - ukončovat za své zaměstnance evidenční listy důchodového pojištění každý kalendářní rok a tyto ELDP rovněž každoročně zasílat České správě sociálního zabezpečení. První ELDP za rok 2004 musí organizace předat ČSSZ do dubna 2005.

ČSSZ, která je konečným příjemce ELDP si sama spočítala, že bude muset každý rok zpracovat nejméně 3,5 milionu hlášení navíc (kromě těch, které jí jsou zasílány při změně zaměstnání).

Obecná struktura ISVS v ČR

c) Standardy ISVS

Údaje z registrů potřebují ke své činnosti i jiné orgány než ty, které je provozují.

Ve všech případech, kdy registry nejsou technicky nebo právně způsobilé k operativnímu poskytování dat vyžadovaných zákonem všem subjektům, které je potřebují, zjišťují se stejné údaje opakovaně.

Proto by měly být registry ISVS projektovány tak, aby:

- byly způsobilé k vzájemné výměně informací bez dodatečného zpracování a v případech, kdy to předpokládá zákon, i k poskytování informací navenek.

Standardy ISVS

- používaly technologie, které jsou vzájemně slučitelné a vytvářejí předpoklady udržení provozuschopnosti systémů po technické stránce po dobu 15-20 let
- se navenek chovaly podle stejných principů a řídily stejnými pravidly
- vzhledem k finanční náročnosti technických prostředků byla zásadní rozhodnutí o rozsáhlejších systémech činěna s ohledem na celý ISVS

Standardy ISVS

„CÍLOVÝM ŘEŠENÍM - pravděpodobně dlouhodobého - procesu racionalizace informačních systémů veřejné správy je proto odstranění duplicit a multiplicit pomocí propojení jednotlivých ISVS pomocí referenčního, sdíleného a bezpečného rozhraní informačních systémů veřejné správy.“ (Smejkal)

Vzájemnou komunikaci jednotlivých systémů i jejich částí v rámci ISVS mají usnadnit legislativní a rozmanité organizačně technické nástroje. Podle dnes uznávaných představ mají značný význam **standardy** - v gesci MICR - seznam standardů zde:

<http://www.micr.cz/dokumenty/koordinace.htm>

Využití kvalitních IS ve VS

- zjednodušují a usnadňují běžnou rutinní agendu
- likvidace redundantních dat
- slouží k racionálnímu řízení územních celků
- vytvářejí podklady pro rozhodování orgánů státní správy i samosprávy
- kvalitativně mění možnosti informování veřejnosti
- rychlá a efektivní výměna informací
- zdroj informací pro nejrůznější analýzy

Shrnutí základních pojmů – pro obor Stavitelství

1. Vymezení základních pojmů

a) Informace

- *informatio* = představa, obrys, poučení
- *informare* = formovat, tvořit, upravovat

= jakákoli interpretace dat v určitém kontextu.

Je ji možno definovat jako předávanou zprávu, údaj či poznatek o veličinách nebo událostech, které se staly nebo nastanou. V různých oborech lidské činnosti je tento pojem pojímán a chápán různě (matematika, medicína, filosofie,...).

Pro rozhodování potřebuje každý - manažer i úředník - informace.

Informace - příklady definic

Modernější světové slovníky stručně vymezují pojem informace jako zprávu, sdělení, poučení.

ČSN ISO definuje informaci jako poznatek, týkající se jakýchkoliv objektů, např. fakt, událostí, věcí, procesů nebo myšlenek, včetně pojmů, který má v daném kontextu specifický význam.

Za informaci je někdy také chápáno každé sdělení obohacující vědomí příjemce. (Slovník českého práva).

Informace - příklady definic

Velká ekonomická encyklopedie klade důraz na fakt, že informace je **výsledkem určité intelektuální činnosti** (zpracování, analýzy a prezentace) a jako taková může být využita v **rozhodovacích procesech**.

Konstatuje také význam informace jako **statku**, který má náklady na své pořízení a cenu.

Tři složky informace:

- **Sdělení** - obsah informace pro příjemce
- **Data** – jsou odrazem jevů, procesů a vlastností, které existují a probíhají v části reálného světa, kterou odrážejí. Slouží k vyjádření informace v komunikačním jazyce.
Smyslem zpracování dat jsou informace. Data jsou **surovinou, která se zpracováním mění na informaci**. Jsou konkrétní reprezentací (zakódování) informací. Člověk používá počítač ke zpracování informací, počítač pro člověka zpracovává data.
- **Nosič pro sběr, přenos a zpracování dat** potřebujeme fyzický prostředek – nosič dat.

b) Informační systémy

- = množina dat, interpretovaných jako informace, které spolu souvisí přesně vymezeným způsobem a vytvářejí jednotnou soustavu
- různé názvy - vedle IS i *evidence, rejstřík, seznam, registr, statistika, kniha, deník, záznam, bilance, přehled, soupis, matrika* - **důležitá funkce**

Funkce IS

Funkcí IS je obecně tvorba a získávání informací, jejich komunikace a užití.

V užším pojetí je IS systémem, pomocí kterého se realizuje získávání, zaznamenávání, zpřístupňování a rozšiřování informací z existujících zdrojů.

Příklady definic IS

Smejkal definuje jako informační systém všechny způsoby, kterými dochází k uchovávání informací, příp. včetně jejich sběru a zpracování.

Hindls a kolektiv rozumějí informačním systémem systém jehož prvky jsou informační a komunikační technologie, data a lidé. Cílem informačního systému je efektivní podpora informačních a rozhodovacích procesů na všech úrovních řízení organizace (podniku).

Prvky IS

- *hardware* - technické komponenty tvořící technologickou infrastrukturu IS
- *software* - instrukce pro to, aby HW pracoval
- *data* - jaké data jsou v informačním systému uložena,
 - jaká budou z okolí do IS vstupovat,
 - jaká budou z IS do okolí poskytována,
- *procesy* - k podpoře kterých procesů a činností IS slouží a jakým způsobem

Prvky IS

- *informační služby* - služby, které IS poskytuje svým uživatelům
- *lidé* - kdo je uživatelem informačních služeb (vč. kvalifikačních předpokladů)
- *organizace* - k jaké podobě organizace se IS vztahuje
- *legislativa* - jaké zákony a normy se k provozování jednotlivých aplikací vztahují
- *ekonomika* - jaké náklady a jaké přínosy jsou s provozem IS spojeny

Obvyklé kroky v rámci životního cyklu IS

1. Identifikace potřeby IS, formulování cílů

- a) *kritérium účelnosti* - jednoduchá obsluha (s tím i minimalizace nákladů na školení)
- b) *kritérium finanční dostupnosti*
- c) *kritérium realizovatelnosti v praxi*

2. Konkretizace požadavků na IS

Nezbytnou součástí je i kalkulace jednotlivých variant.

3. Hardwarová studie

Studie by měla zahrnovat představu HW požadavků nejen na zavedení systému, ale i na jeho hladký chod (morální zastarávání techniky). Nejlepším řešením je volba takového systému, jehož přirozený růst nebude limitován vlastnostmi hardware = aby byl IS přenositelný = nezávislý na HW a základním SW (operačním systému).

4. Výběr software